

[Kr. Johansen.]

at gaa ind i en Forhandling derom i det Udvalg, der vil blive nedsat. Jeg skal derfor ikke komme ind paa de mange Enkeltheder, men hovedsagelig holde mig til det, som er det egentlige, Kærnepunktet kan man sige, i det Lovforslag, vi her beskæftiger os med.

Jeg hørte med nogen Forundring, at det ærede Medlem, der talte for Venstre, ligesom nærede en vis Betænkelighed ved, en vis Ængstelse for de Ændringer med Hensyn til Skoletilsynet, som det her drejer sig om. Jeg hørte det med nogen Forundring, og det har man Ret til, naar man husker paa, at det, der her er Tale om, slet ikke er noget nyt, der nu pludselig kastes ind ad Døren til Overvejelse, ikke er noget, som bryder Baner, der aldrig har været nævnt før, eller forsøger at indføre Principper, som man aldrig tidligere har beskæftiget sig med. Det drejer sig tværtimod om Spørgsmaal, som har været fremme, med større eller mindre Styrke ganske vist, i, man kan godt sige, det sidste Par Menneskealdre. Det er nu langt over 100 Aar siden, at Skoleanordningen af 1814 blev gennemført, og det, der da var af Tilsyn, var jo ikke af den Art, at Befolkningen havde større Indflydelse derpaa. Det Tilsyn, der den Gang gennemførtes, bestod af Præsten og Skolepatronerne — det var Godsejerne i Kommunen — og saa af en eller to af de hæderligste Bønder. Det er blevet ændret efterhaanden, Skolepatronerne er forsvundet, vistnok uden at nogen har savnet dem, og Befolkningens Indflydelse er blevet noget større, end den var til at begynde med. Men der har, som jeg sagde, i de sidste Par Menneskealdre været Ønsker fremme om en Udvidelse af Befolkningens Rettigheder med Hensyn til Tilsynet, et Tilsyn, der ganske som det, der her er foreslaaet, bygger paa den ene Side paa det folkevalgte Tilsyn, det stedlige Tilsyn med Skolens Arbejde, og paa den anden Side paa det faglige pædagogiske Tilsyn. De Mænd, der har været med til at rejse det Krav, har først og fremmest været at finde indenfor Venstres egne Rækker. Jeg skal bl. a. nævne et godt Venstrenavn som Christen Berg. Han var meget skoleinteresseret og tog ivrig Del i de Bestræbelser, der navnlig i 70erne var fremme for Ændring i Skolens Forhold, idet han var med til at kræve dels større Indflydelse for Befolkningen med Hensyn til det stedlige Tilsyn, dels et fagligt-pædagogisk Tilsyn gennem Skolekonsulenter. Det Krav kan altsaa dateres saa langt tilbage som til

den Tid, da Christen Berg, endda i sine yngre Dage, stod som Fører for det daværende Venstre. Derfor lyder det lidt underligt, naar Venstremænd nu et Par Menneskealdre efter er betænkelige, naar man arbejder for at faa realiseret det, som Venstres Fører den Gang gik ind for.

Den højtærede Minister nævnte i sin Fremsettelsestale særlig Aaret 1907 og omtalte, hvordan Præsterne gennem deres Vedtagelse paa Ribe Stifts Landemøde og Danmarks Lærerforening gennem Vedtagelsen paa Skolemødet i samme Aar i Virkeligheden mødtes i Kravet om et andet Tilsyn, et Krav, der i det væsentligste falder sammen med det Forslag, der her er stillet. Der er den Forskel, at Præsterne ønsker, at Tilsynet med Religionsundervisningen vedblivende skal øves af Præsterne, men ellers ønsker de ligesom Lærerne et andet Tilsyn. Jeg erindrer i denne Forbindelse, at da forrige Aar den højtærede Minister fremsatte sit Forslag, spurgte jeg en af Præsterne paa min Egn, hvad han nu mente om det. Han svarede, at det var jo meget rimeligt, at et saadant Forslag blev stillet; jeg mener, sagde han, at vi maa have et andet Tilsyn, for vi kan ikke blive ved med at have det saadan, at vi sætter den ene Stand til at føre Tilsyn med den anden. Det var hans Opfattelse, og der er sikkert mange, der giver ham Ret i, at i Tider som de nuværende kan man ikke i Længden opretholde en saadan Form for Tilsyn.

Den højtærede Minister omtalte ogsaa de Forsøg, der for en Snes Aar tilbage blev gjort paa at faa gennemført en ny Tilsynslovgivning. Ministeren nævnte Tilsynskommissionen af 1909 og det Lovforslag, der et Par Aar efter blev fremsat af den daværende Kultusminister Appel. I dette Lovforslag foreslaas der ogsaa et folkevalgt Tilsyn og Amtskonsulenter, men man beholdt i Lovforslaget Præsten som selvskrævet Medlem af Skolekommissionen. Der skete saa, som nævnt i Ministerens Fremsettelsestale, det, at da Sagen kom til Behandling i det andet høje Ting, kritiserede man fra flere Sider den Bestemmelse, hvorefter Præsten vedblivende skulde have Sæde i Skoletilsynet som selvskrævet Medlem. Jeg vil gerne have Lov til at nævne en enkelt af dem, der særlig talte imod denne Bestemmelse. Det var nemlig en af Venstres — jeg ved ikke, om man bør karakterisere dem som mere eller mindre gode, men jeg kunde næsten fristes til at sige: en af Venstres bedste Mænd i det andet høje Ting paa dette Tidspunkt, nemlig Dr. Moltesen. Dr. Moltesen tog Ordet under denne Sags Behandling. Hans